

VOORWOORD

In de eerste druk van *Jurisprudentie Internetrecht* (Kluwer, 2003), het welbekende dikke roze boek, hadden we de uitspraken thematisch geordend. Wat opvalt is dat er maar liefst negen domeinnaamzaken waren opgenomen, slechts drie zaken computercriminaliteit en helemaal geen e-commerce zaken. Het belang van domeinnaamzaken is in de loop der jaren afgenomen en het aantal cybercrime en e-commerce zaken is sterk gestegen. Ook een duidelijk verschil met de eerste druk is de opgenomen rechtsprekende instanties. Van de 57 zaken waren slechts twee afkomstig van de Hoge Raad. Inmiddels zijn er tientallen voor het internetrecht relevante Hoge Raad uitspraken alsmede van het Hof van Justitie van de EU. Het internetrecht is duidelijk de kinderschoenen ontgroeid en voor zover nog niet volwassen toch zeker een forse puber.

In de tweede en derde druk (Kluwer, 2006 en 2009), waren er aparte uitgaven voor de uitspraken en de annotaties. Wat ons betrof was het niet langer nodig de uitspraken integraal op te nemen, maar de uitgever wilde graag deze teksten ook uitgeven. Inmiddels zijn we weer zes jaar verder. Dit is voor het eerst dat we volstaan met korte weergaven van uitspraken. Al sinds 2008 houdt Tina van der Linden voor het *Tijdschrift voor Internetrecht* de jurisprudentie bij door van iedere relevante zaak een korte samenvatting te geven, inclusief trefwoorden. Anders dus dan in bijvoorbeeld *Computerrecht*, waar tot op heden ook de integrale teksten (soms ingekort) van uitspraken zijn opgenomen. Voor Belgische uitspraken is dat ook nodig, omdat er geen Rechtspraak.be bestaat en er ook geen Boek9.nl, ITenRecht.nl of vergelijkbare site in België is. Bij (vrijwel) alle uitspraken is het ECLI-nummer opgenomen, zodat op Rechtspraak.nl de integrale tekst van de uitspraak gevonden kan worden. Alle in dit boek opgenomen uitspraken (en meer!) zijn ook te vinden op Internetrechtspraak.nl.

Bij deze vierde druk hebben we gekozen voor een nieuwe benadering. We hebben een selectie gemaakt van zes jaar internetrechtjurisprudentie, namelijk uit de periode januari 2009-december 2014. Zoals in het voorwoord bij de tweede druk te lezen is, kwamen we bij de samenstelling toen erachter dat we vrijwel uitsluitend uitspraken van de voorliggende periode (in casu 2003-2006) hadden verzameld. De ontwikkelingen gaan snel. Zelfs standaardarresten worden regelmatig ingehaald door ontwikkelingen in de technologie of recht. Deze verzameling is dus wederom een aanvulling op eerdere drukken, maar zeker ook een op zichzelf staande verzameling.

In dit boek zijn onder 15 hoofdthema's en 45 subthema's in totaal meer dan 250 uitspraken opgenomen. Wij hebben hierbij als selectiecriteria genomen uitspraken die voor het internetrecht in het algemeen en het betreffende thema in het bijzonder van belang zijn. De verzameling waar we daarbij uit geput hebben, zijn de overzichten die Tina van der Linden, zoals net aangegeven, tweemaandelijks voor het *Tijdschrift voor Internetrecht* bijhoudt. Die selectie komt in eerste instantie tot stand door het bijhouden

van relevante blogs zoals Iusmentis, Boek9, ITenrecht, Webwereld, Recht.nl en het zoeken binnen Rechtspraak.nl op termen als internet e.d. Deze selectie wordt steeds door de redactie van het tijdschrift bekeken en in sommige gevallen aangevuld. De credits gaan zonder meer naar Tina van der Linden. In geval er uitspraken niet bijstaan die er in de ogen van de lezer wel bij hadden moeten, zal dat vrijwel zeker niet aan de initiële verzameling liggen, maar aan de keuze die wij daarin gemaakt hebben.

Door de door ons gekozen opzet kunnen soms op verschillende plaatsen uitspraken over eenzelfde onderwerp zijn opgenomen. Zo is 2.3 getiteld *Onrechtmatige uitingen: smaad, belediging* en 5.4 *Bij onrechtmatige uitingen*. De reden om de uitspraken op te nemen is echter verschillend. Onder thema 2 staan uitspraken die ingaan op het concept *Openbaarheid*. Wanneer kan, in dit geval, een beledigende uitspraak als in de openbaarheid gedaan worden beschouwd. Onder thema 5 staan uitspraken die ingaan op de rol van *Tussenpersonen*, in dit geval dus als er op een server of platform van een tussenpersoon onrechtmatige uitingen te vinden zijn.

Omdat belangrijke thema's niet alleen van commentaar worden voorzien, maar ook geïllustreerd worden aan de hand van relevante rechtspraak, kan deze vierde druk verschillende doelen dienen. Het kan in het onderwijs gebruikt worden in vakken als ICT-recht of internetrecht, praktijkjuristen en wetenschappers kunnen het als naslagwerk gebruiken en het leent zich ook als een rijke, geïllustreerde kennismaking met het vakgebied Internetrecht. Ook dat laatste is zeker van belang, want we moeten niet vergeten dat zoals in *Ad Valvas* 11 februari 2015 als vette kop boven een twee pagina beslaand artikel van de journalist Dirk de Hoog was te lezen:

Internetjuristen hebben de toekomst

Tot slot willen we de lezer een uitspraak van de Hoge Raad van 17 januari 2012 (verhoor door Newbies, ECLI:NL:HR:2012:BT2052) niet onthouden. Wij konden dit arrest moeilijk rubriceren, maar het illustreert mooi dat er nog een wereld te winnen is. Tijdens een verhoor van een verdachte van kinderporno bleek de kennis van het internet van de verhorende politieambtenaren niet echt op niveau:

'Het moge zo zijn dat zij ten tijde van het verhoor van verdachte de begrippen webspaces en website niet, althans onvoldoende, kenden en dat zij wellicht ook overigens niet gespecialiseerd waren op het gebied van internet, maar daarmee is nog niet gegeven dat zij ongeschikt waren tot het verhoren van verdachte.'

We hopen en verwachten dat dergelijke uitspraken er steeds minder zullen zijn.

Behalve een mooi overzicht van zes jaar internetrechtspraak, is dit boek ook bedoeld als verhandeling over het internetrecht. Aan de hand van thema's en subthema's passeren voor het internetrecht kenmerkende onderwerpen.

Wij wensen u veel leesplezier!

Utrecht-Amsterdam, november-maart 2015

Tina van der Linden (10a)

Arno R. Lodder (ARL)